

Intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Här kommer en lektionsplanering från oss på Sanoma!

I det här fallet kommer ni att möta Yasmin, och utifrån henne och hennes pedagoger kommer ni att arbeta med intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt olika förhållningssätt. Fallet kan användas i flera kurser, till exempel i Specialpedagogik 1 och 2 samt Funktionsförmåga och funktionsnedsättning 2.

Läs gärna om intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar tillsammans med eleverna innan ni arbetar med fallet så att eleverna har en kunskapsbas att luta sig emot.

Vi hoppas att ni kommer att ha mycket nytt av planeringen!

Med vänliga hälsningar,

Maria Sandum, redaktör, och Sophie Roivas, förläggare

Steg 1: Lär känna Yasmin

Läs om Yasmin och hennes bakgrund nedan, gärna i helklass. Stanna upp och diskutera hur Yasmins beteende kan påverka personalen och de andra barnen, vad som kan vara orsaken till att Yasmin betar sig som hon gör och vilka konsekvenser situationen kan få för Yasmin själv.

Fallet Yasmin

Yasmin är fem år och går i förskolan. Hon är inte riktigt som de andra i gruppen, hon har en lindrig intellektuell funktionsnedsättning. Personalen undrar också över om hon har någon neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Yasmin bor med sin familj som består av mamma, pappa och en yngre bror som är fyra år. På senare tid har Yasmin börjat bli mer orolig och uppför sig inte så bra tillsammans med de andra barnen. Hon bits, skriker och bråkar. Hon bråkar också med personalen på förskolan och utmanar dem på olika sätt genom att inte göra det som de föreslår. Den personal som finns runt Yasmin har hört rykten om att hennes föräldrar kanske ska skiljas.

Steg 2: Personalens perspektiv

Läs Ann-Sofis, Samirs och Jens perspektiv nedan. Du kan dela in eleverna i grupper och ge dem en pedagog var, låta dem jobba i grupper med alla tre pedagogerna eller arbeta i helklass med en eller flera pedagogers perspektiv. Låt sedan eleverna diskutera hur de ser på personalens olika perspektiv och vilka konsekvenser perspektiven kan få för Yasmin. Därefter ska eleverna komma med rekommendationer kring hur pedagogerna kan göra framöver för att Yasmins situation ska fungera bättre. Till exempel kan eleverna rekommendera förhållningssätt, hjälpmedel och konkreta ageranden, som att kontakta föräldrarna och att försöka göra en utredning.

Ann-Sofis perspektiv

Ann-Sofi, som är förskolelärare och har arbetet inom yrket länge, tycker att Yasmin är olydig. Yasmin måste lära sig vad som gäller och följa de regler som finns på förskolan. Det finns uppföranderegler som gäller alla barn, bland annat att man ska vara snäll mot de andra barnen. Hon berättar om reglerna för Yasmin vid varje tillfälle det händer att Yasmin biter någon med förhoppning om att hon ska komma ihåg det till nästa gång hon blir arg.

Samirs perspektiv

Samir, som är barnskötare och som har jobbat på förskolan i några år nu, tänker att konsekvensen för Yasmins del kan bli att hon kanske mister de kompisar hon har på förskolan om hon fortsätter att bitas. Hon kanske behöver lite uppmärksamhet tänker han, och då kanske vi behöver göra något annat för henne. Han har sett det förr med andra barn på förskolan. Samir är bekymrad över hur det ska fungera när Yasmin börjar i förskoleklass nästa år. En del av honom tycker också att Yasmin är jobbig och han önskar att hon bara kunde skärpa sig.

Jens perspektiv

Jens, som precis har blivit färdig barnskötare och bara jobbat i tre månader, försöker stoppa Yasmin varje gång han ser att hon blir arg. Han lyfter ofta undan henne i sådana situationer. Egentligen är det kanske inte riktigt rätt att göra så, men han vill att de andra barnen ska fortsätta tycka om henne, därför tycker han att det är rätt sak att göra. Han tycker också att det är tråkigt när Yasmin förstör för de andra. Även om Jens gärna avlägsnar Yasmin från jobbiga situationer tycker han egentligen inte att hon ska särbehandlas utan hon borde kunna följa samma regler som alla andra.

Steg 3: Rollspel

I en del grupper kan det vara svårt att arbeta med rollspel, i andra grupper fungerar det bra. Känn av hur din grupp är och fundera över om du tror att ett rollspel kan vara givande innan du börjar med denna uppgift.

1. Dela in eleverna i grupper om tre och ge dem varsin roll. En i gruppen ska vara personal på Yasmins förskola, de andra är Yasmins föräldrar.
2. Situationen är att personalen har kallat in föräldrarna för samtal om Yasmins beteende och eleverna ska spela ut det samtalet tillsammans. För att stödja eleverna i hur de ska agera kan du dela ut lappar med känslor till dem på förhand så att de vet vad deras utgångspunkt är. Låt inte eleverna visa lapparna för varandra i sådana fall utan låt känsloläget bli en överraskning så som det är i verkliga livet.

Avsluta rollspelet med att i helklass diskutera hur eleverna uppfattade arbetet och vilka insikter de tar med sig från det.